

ST. — NO. 1720.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1947, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., 28. AVGUSTA (August 28), 1940

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

LETO—VOL. XXXV.

Pakt Sov. Rusije z Nemčijo ostane "neomajan"

"SPORAZUM Z BERLINOM POMENIL OKRET VSE EVROPSKE ZGODOVINE." — EKONOMSKA POMOC TRETJEMU RAJHU. — SOVJETSKA PROPAGANDA PROTI ANGLIJU

Minuli teden je pretekelo leto dni od kar je svet presenetila veste, da sta Adolf Hitler in Josef Stalin pokopala sovražnosti med njima in sklenila nena-padnali pakt ter novo trgovsko pogodbo.

Komunisti strmeli

Pogajanja med njunimi za-stopniki so bila tako tajna, da je le tu in tam prišlo v svet ugi-banje o možnosti spoprijažnje-nja med komunistično Rusijo in nacijsko Nemčijo. Angleži so sumili, da se nekaj godi za nji-hovim hrbtom, a kaj točnega niso mogli izvedeti. Ko je bil sporazum gotov, ga je dal Stal-in dramatično objaviti v času, ko so se v Moski še nahajali člani angleške in francoske ko-misije v pogajanjih za zvezo z Rusijo proti — Nemčiji in nje-nim agresivnostim. Naravno, da so strmeli. Vrh tega je bila to za angleško diplomacijo velika blamaža, za Hitlerja pa triumf, kajti dobil je prost pot na Poljsko in proti zapadu. Komuni-sti v Ameriki, Franciji itd. nekaj dni kar niso mogli verjeti, da je tak pakt mogoč. Neka-teri so v protest odstropili, dru-gi pa spremeniли taktiko po no-vem navodilu in začeli braniti rusko-nemški pakt ter napadati Francijo in Anglijo ker tirati v "imperialistično vojno".

Pakt neomajan

Ze Molotov je v svojem nedavnem govoru pred vrhovnim sovetom hvalil posledice pakta in Nemčiji znova zagotovil varnost ob njeni vzhodni meji. Sovjetski poslaniki v Nemčiji je na neki razstavi govoril o če-dalje boljših ekonomskeh in po-lititskih odnosajev med obema deželama.

Dne 23. avgusta je glasilo so-vjetske vlade "Izvestja" priob-čilo uredniški članek k prvi ob-letnici omenjenega paktu, o katerem pravi, da je neomajan včle pripravljajo, da se mu izpodkoplje tla. To je odgovor Angliji, ki se res zelo trudi, da bi Rusijo pridobila na svojo stran. V istem članku je reče-no, da ima Nemčija od pakta še

posebno korist raditega, ker dobiva iz Rusije surovine, katere so ji bile iz drugih krajev vsled angleške blokade ustavljenne.

Pravilna ugotovitev

Isti članek ugotavlja, da je sporazum med Nemčijo in Rusijo pomenil okret vse evropske zgodovine. Angleži očita, da je skušala Rusijo zapleti v vojno z Nemčijo, ker je hotela, da bi vlekla zanje kostanj iz žerjavice. Pakt Rusije z Nemčijo pa je angleške nakane pre-prečil in Rusija ima mir.

List kritizira "sovražnike so-vjetske Unije", ki skušajo se-jata nezaupnost med Nemčijo in Rusijo, toda "niso in ne bodo uspeli".

Težke posledice

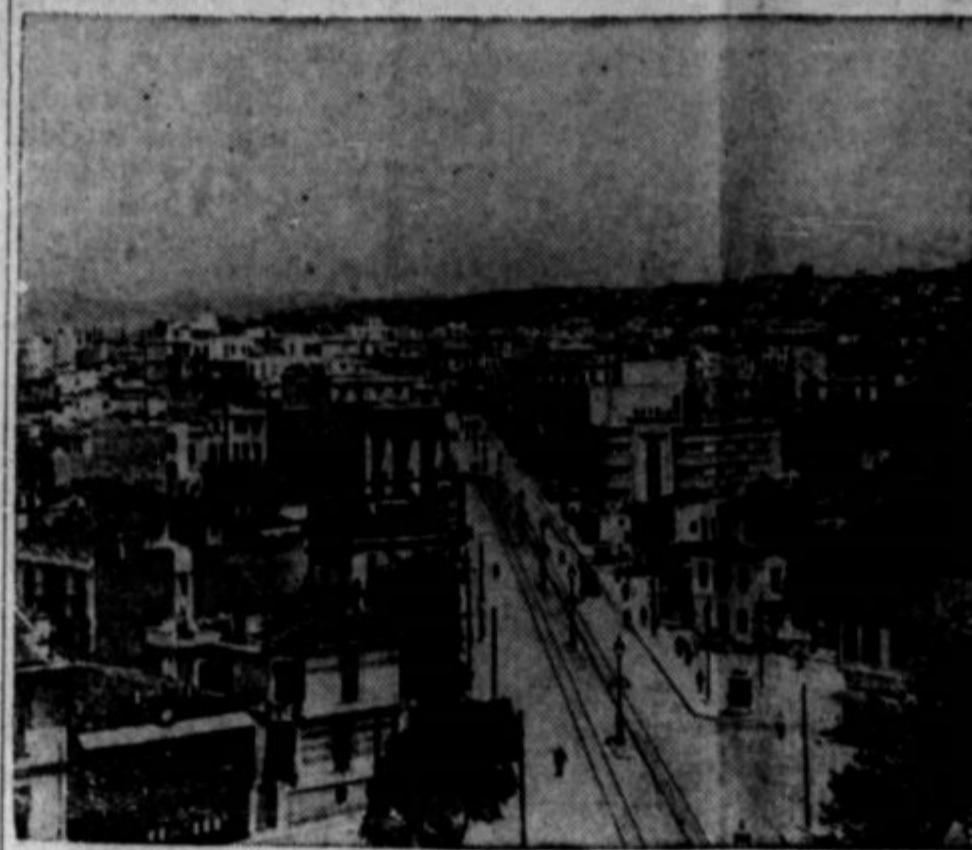
Res je lanski dogovor Mo-ske z Berlinom obrnil zgodovino Evrope v nov tok. Namerna-vana zveza Anglije, Francije in Rusija je padla v vodo in Hitler je dobil prost pot udariti na Poljsko ter si jo razdeliti z Rusijo. Slednja je s sporazumom dobila proste roke v baltiških deželicah, na Fin-skem in Besarabiji. S pora-ženjem Poljske je Hitler lahko obrnil vso svojo oboroženo silo proti zapadu ali kamorkoli. Angleži in Francozi bi Poljski najbrže ne dali jamstva ščiti njene meje, če ne bi bili s toliko-šno gotovostjo računali na Ru-sijo, ki je bila do omenjenega pakta na celu kampanje za ko-lektivno protektiranje drugih drugega in malih dežel.

Sedaj so male dežele Evro-pe večinoma pod Hitlerjevo pe-to in tudi Francija. Moskva je torej v pravem, kajti njen pakt z Nemčijo je res obrnil tok Ev-rope, ampak ne v korist ljud-stev njenih dežel pač pa Hitlerju v žrelo.

Ekonomska pomoč

Za Nemčijo ima pakt z Rusijo res korist tudi v ekonom-skem oziru. Vsled blokade bi ji zmanjšalo surovin kakršnih (Nadaljevanje na 4. strani.)

GRČIJA PLEN MUSSOLINIJEVEGA IMPERIALIZMA

VZROKI, KI ZED. DRŽAVE LAHKO POŽENEJO V VOJNO

Norman Thomas
od Willkieja
ni dobil odziva

Ko je Norman Thomas povabil republikanskega predsedniškega kandidata Willkieja na debato, češ, tudi ako se ti predsedniki Roosevelt ne odzove, lahko nastopava v debati drug proti drugemu osebno vsaj midi, je vedel, da mu Willkie ne bo ugodil.

Kajti za Willkieja bi bila rečljiva, ako se bi mu odzval Roosevelt, dočim bi mu debata s Thomasom ne prinesla ne glasovanje in slave.

Tudi mu je Thomas ponudil za debatiranje nekaj predmetov, ki se jih bo Willkie v kampanji na vso moč izgibal.

Koliko časa bodo Angleži mogli vztrajati?

Večno beganje v zaklone po-noči in podnevnu mora iti človeku na živece. Gledati ruševine, ubite in ranjene ter požare tudi ne more vplivati na ljudi dru-gače kakor porazno.

Nemško poveljstvo se je vsled tega odločilo poskusiti za enkrat spraviti Anglijo "k pameti" z neprestanimi napadi bojni letal na angleška mesta in ladje.

"Purifikacija" v Franciji

Prvi antisemitiski izgred v Franciji so se dogodili 21. avgusta. Demonstranti so pobijali šipe na židovskih trgovinah in klicali: "doli z Židi!" Časopis Matin je poročal, da obžaluje izgred, kajti dasi je za pobijanje židovskega vpliva, smatra, da je pobijanje njihovih šip slab način "purifikacije".

Velina časopisov za Willkieja

Strokovni časopis Editor & Publisher je dne 24. avgusta objavil statistični pregled, v katerem pravi, da 66 odstotkov ameriškega časopisa agitira za Willkieja in samo 21 odstotkov listov podpira Roosevelt v tretji termin. Ostali časopisi so uredniško neutralni. Časopisi, ki podpirajo manjšinske stranke, v tej statistiki ne pri-dejo v poštev, ker so v svoji cir-kulaciji majhni, čeprav jih je precejšnjaj število.

Največji delodajalec

V službi Zed. držav je sedaj že nad milijon ljudi, všečni poštevi. Vslužbence, toda ne-všečni vojake, delavce pri WPA, zvezne sodne uradnike, kongresnike in njihove tajnike, ki so tudi plačani z vladnim de-narjem.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Vojna med pacifisti v Zed. državah postaja resna zadeva. Ze nič koliko organizacij in raznih promoterjev skuša izra-biti sentiment ameriškega ljud-stva, ki je za ohranitev miru, v svoje posebne politične, ali pa raketirske namene. Komunisti, ki so propadli z vsemi svojimi "innocent" frontnimi organizacijskimi, so si ustanovili novo, ki prireja in aranžira velike ma-sne manifestacije za mir. To ni všeč pacifistom, ki so to novo fir-mo razkrivajo za komunističen trik stare sorte. "Isti ljudje, ki so še pred dobrim letom klicali na vse v vojno proti agresorjem, so sedaj za mir z njimi, ker je tako določila politika Moskve", pravijo razkrivatelji.

Joe Curran v New Yorku, vo-ditelj unije pomorskih in prisaniških delavcev CIO in znan komunist, je postal apel na uni-je za gromoto pomoč novi ko-munistični mirovni akciji, da se Zed. države ubrani vojne. 35 zastopnikov 28. unij CIO je protestiralo proti Curranovemu apelu, če, da kar on počne je odprtja pomoč politiki totalitar-nih sil, pred vsem Nemčiji. Te vrste boji postajajo nevarni, ker so gnoj za polje, na katerem se lahko izcimi fašizem ameriške sorte.

Alaska je postala predmet zanimalja ameriških vojaških strategov vsled razkrivitja, da je Rusija zgradila blizu nje mo-čne vojaške baze, bazo za pod-mornice in vzletališča. Da-li so razkritja resnična, ali samo propaganda, mi ne vemo. Verjetno je, da si je Rusija res na-pravila močno postojanje tudi ob tem kraju, s katerega ima do Alaske prav blizu, dočim so Zed. države daleč. In Alaska je bila nekoč ruska posest, v tam je že kar časopis v Sovjetski Uniji omenil, da je car-

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Registriranje nedržavljanov

Delavski departement zvezne vlade poroča, da je bilo število zaposlenih delavcev prejšnji mesec veliko večje kakor v ena-kem času lanskem letu.

Tudi v tem mesecu narača. Ako bi bilo to znižavanje brez-poselnosti zdrav pojavi, bi ga morali vsi z veseljem pozdraviti. Toda zaposlenost se veča na račun oboroževanja, za katerega je Kongres določil mono-ljard.

Ravnatelj Harrison ljudi tu-di svari pred "detektivi", ki stikujejo okrog in vprašajo, kdo je inozemec. Namen teh "de-tektivov" ni nič drugega kot iz-jevanje.

nasprotno. Oboroževanje je ne-produktivno in draga. Prinaša le izdatke, ki jih je treba kriti, in to pomeni višanje davkov.

Zed. države so se vrgle v pripravljanje na morebitne o-borožene konflikte vsled polo-žaja v Evropi, Aziji in Južni Ameriki. Namesto ene vojne mornarice določa oboroževalni načrt dve, ki bosta ena na Pa-cifik in druga na Atlantiku. Že samo ta načrt daje možnosti za zaposlitev tisoče delavcev.

Dalje določa načrt 50.000 bojnih letal za armado in mor-narico. Sedanje tovarne za le-

INVAZIJE V NAŠO DEZELO ŠE NE BO. — IZOLACIONISTI, KI BI RADILI TUDI IMPERIALISTI OB ENEM. — TEŽAVE USA V JUŽNI AMERIKI IN NA KITAJSKEM

Nobenega dvoma ni, da je sedaj samo še domišljija. Enako o Japonski. Isto velja o Rusiji, pa četudi bi se res lotila okupirati Alasko. Torej čemu težave? Čemu pritič za uvedbo obvezne vojaške službe? Čemu riskirati naše civilne sodo-biščne, demokracije in sploh vse, kar smo si pridobili v razvoju naše republike?

Res, vse to bi prišlo v nevarnost. Naš pokret (JSZ in drugo delavsko gibanje) s svojim glasilom bi bil bržkone še bolj pri-zadet kakor v prejšnji vojni. Morda celo popolnoma uničen. Ampak vprašanje miru in vojne ni odvisno samo od nas. Treba je razumeti vzroke, ne samo svoje želje.

Dobra primera

Voznik, ki pelje svojo družino na izlet, ima trden namen biti oprezen, da se nikomur ne pripeti kaj žalega. Toda na cesti je še mnogo drugih avtov in drugih voznikov. Morda je kdo izmed njih skrajno nepreviden, morda celo blazen, mogoče o-pojen, neroden ali kar že. Pa je nesreča. Dogajajo se dan za danem. Nebrzana skupina mladih pijanih fantov se je v Chicago zapodila v avto našega že bolj priletnega rojaka. Nato so ga zmerjali in potegnili ven. Nekdo mu je dal udarec v oko, mož je padel vznak in ko so ga svojci dvignili, so videli, da ima prebito lobanje. To jih je raz-kačilo in bi planili v zlikovce, ki pa so se med tem že odpejli.

"Nevarnosti ni"

Mnogi pošteni nasprotniki hitlerizma argumentirajo, da nam od njega ne preti nikakšna nevarnost. Hitler jim to potrjuje. In je resnica, da so storije o zelo možni invaziji nemške ar-made in mornarice v to deželo

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Zapisnik zбора J. S. Z. in Prosvetne matice izide v prihodnji številki

Okrug 70 izmed naših najaktivnejših delavcev in delavk iz naprednih vrst je na svojem zboru 4., 5. in 6. julija v Clevelandu razpravljalo in sklepalo o problemih, ki se tičejo nas vseh.

Pred vsem je bil prošli XII. redni zbor triumf Prosvetne matice.

Zborov zapisnik izide v prihodnji številki v pri-logi osmih strani.

Razposlan bo vsem organizacijam Prosvetne matice.

Opozarjam v njemu na referate, na sprejete predloge in resolucije, med katerimi je JSZ in P. M. označila svoje stališče z ozirom na vojno, o za-drugah, o podpornih organizacijah, prosvetnih ak-tivnostih itd.

Nad poldruge stran poročila o zboru bo v an-gleščini.

Zapisniki zborov JSZ so vredni, da jih delavci čitajo, kajti iz njih dobre pravo sliko o razmerah med nami in o stanju našega gibanja ter o naših ustanovah.

Prošlega zebra se je udeležilo tudi veliko go-stov, ki so razpravljali z zanimanjem sledili. Vsi drugi pa imajo priliko dobiti v zapisniku ne le za-nimivo štivo o delu, ki ga vršimo, nego tudi sliko, kaj napredno delavsko gibanje med slovenskim ljudstvom pomeni in koliko ga je ter koliko šteje.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za prihoditev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co. Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Labor Day

Ameriški delavski praznik prvi pondeljek v septembetu bodo unije AFL in CIO praznovale v znamenju uspehov. Sicer letos niso narasle v članstvu toliko kakor prejšnjih par let, toda svojo pozicijo so si utrdile in si izvojevale priznanje v marsikem obratu, v katerih pred nekaj leti o unijah še ni bilo govora.

Niti ni bilo takrat nobene postave za ščitenje unij. AFL se je trdno držala svoje strokovne oblike in milijone neorganiziranih v masnih industrijskih puščala v nemar.

Nastal je proti volji odbora stare delavske federacije CIO in dokazal, da je tudi delavce brez posebnih poklicov, ki so upošljeni v masnih obratih, mogoče organizirati.

Vzlic radovanju ob dosedanjih zmaga pa voditelji unij vedo, da je organizatorična kampanja komaj pričeta. Milijone delavcev je še, ki niso v uniji. Milijone jih dela v skrajno slabih razmerah.

Veliko škode povzroča unijam nesloga med njimi. Na primer borba za jurisdikcijo med AFL in CIO. Kadar se ti dve skupini zedinita za solidarnost in postaneta eno telo, bo imelo ameriško delavstvo še poseben vzrok praznovati svoj dan.

Volje za sporazum in enotnost na obeh straneh je čezdaj več kar je za bodočnost unijega gibanja dobro znamenje. Tudi spoznanje važnosti politične akcije prodira vanje. Kajti z dobrimi postavami si unije lahko izvojevale na mirem način več kakor pa s težkimi, dolgotrajnimi stavkami na industrialnem bojišču.

Zed. države so poleg Anglije edina velika industrialna dežela na svetu, v kateri je delavstvo še svobodno. Na delavski praznik bodo to dejstvo poudarjali mnogi govorniki.

Naloga delavstva je, da si to svobodo ne samo ohrani nego jo izpopolni in utrdi, kar bo v korist ne le njemu nego vsemu prebivalstvu. To bo triumb ljudi, ki ustvarjajo — zmaga demokracije in civilizacije.

LEON TROCKI

Leon Trocki je vedel že dolgo, da mu strežejo po življenju. Imel je svoje osebne čuvanje in tudi oblast je povsod poskrbel, da je bil dovolj zavarovan pred atentatorji. Ko je bil izgnan v Turčijo, ga je vladna policija ne samo stražila nego je bil tudi njen jetnik. To mu je postal nadležno pa si je iskal zavetja v drugih deželah. Dobil ga je začasno v Franciji, nato na Norvežem. V Franciji je oblast pazila za njegovo varnost bolj kakor za telesno varnost predsednika republike in na Norvežem ga je ščitilo več stražnikov kakor pa kralja. Kadar je bil na potovanju, je imel poseben vlak, ali vsaj poseben vagon. Samo detektivi so vedeli o njemu, ne pa drugi potniki in nihče na postajah.

Agenti OGPU (sovjetske tajne policije) delujejo v mnogih deželah. Nevarni so vsakemu izmed onih, ki jih imajo na pikli. Ko je Moskva kazala nejevolj nad Norvežko, ker je dala Trockemu zavetje, mu je norvežka vlada Stalnu na ljubo prepovedala svobodno občevanje s svetom ob enem namignila, naj si čimprej poišče dom v kaki drugi deželi.

Dobil ga je v Mehiki, kjer ga je vila gostoljubno sprejela. Tu je smel delovati svobodnejše kot kjerkoli prej na veliko jezo komunistov.

Vila, v kateri je stanoval, je bila dobro zastražena. Vzlic temu se je njegovim nasprotnikom neke noči posrečilo udetri do njegove spalne sobe, toda sta se z ženo rešila. Energičnih čuvanje so odvedli in ubili. Straže so potem podvajili. K Trockemu so smeli le ljudje, ki jim je zaupal in jih poznal. Eden teh je bil tudi neki Frank Jackson. Ta dozdevni zaupnik ga je dne 20. avgusta v njegovem stanovanju napadel z malim krampu podobnim orodjem. Prebil mu je glavo ter zadal druge rane, katerim je Trocki kmaku podlegel.

Mehiški policiji je Jackson "pojasnil", da je izvršil napad zato, ker ga je Trocki silil v Rusijo organizirati atentat na Stalina in druge sovjetske voditelje. Tega mu ne verjamemo, niti ne marsikak drugega, kar jim priporude, dočim trockisti z gostono trdijo, da je bil atentator agent OGPU in se hlinil za Trockijevga pristaša, da si je pridobil njegovo zaupanje.

To je bil edini način, da je mogel do njega in čakal priložnost izvršiti umor.

Leon Trocki je bil najslavitejši politični begunec. Stalnu je bilo že neštetočrat žal, da ga je pustil iz Rusije, zato pa se je toliko bolj maščeval nad vsakim, o katerem je sumil, da je "trockist".

V času boljševiške revolucije in civilne vojne je bil Trocki poleg Lenina glavni graditelj nove Rusije. Bil je nekaj časa komesar vranjih zadav, potem vojni komesar in ustanovitelj ideče armade. Po Leninovi smrti bi on imel postati diktator, toda ga je Josef Stalin ukal. Trocki je postal njegov jetnik.

V Turčiji in drugje je pisal, veliko pisal za liste in knjige. Ob enem je organiziral novo komunistično gibanje proti Stalinu, katerega je smatral Trocki za izdalca in zločinca.

V sedanji Rusiji ni nikomur dovoljeno pripisovati Trockemu kakršnekoli zasluge. V šolskih knjigah in v propagandni

NEMŠKA OBUVALA

Na gornji sliki je par čevljev, ki jih je nekdo prinesel v to deželo iz Nemčije. Vidi se, da Nemcem zelo primanjkuje usna, kajti sredina podplata je lesena (en palec debeline). Vrhni del je iz platna.

J. SNOYJEVI RAZLOGI ZA REORGANIZIRANJE J. S. Z.

Bridgeport, O. — Na seji kluba Naprej št. 11 JSZ dne 18. avgusta smo ponovno razmobilovali predlogom A. Gardna in F. Zajca za reorganiziranje JSZ. Kot vsakemu znano, ki se udejstvuje v delavskem gibanju, se je bodisi klubov ali društva udeležujejo večinoma le aktivni člani. Tako je tudi v našem klubu. Članstvo na omenjeni seji se je znova izreklo za načrt, ki ga je sprejela večina zbora. V razpravi smo upoštevali vse, kar se tiče stranke, razmer in naših nalog. Smatramo, da bi se lahko več storilo, ako se JSZ reorganizira v smislu, kakor ga je predlagal Frank Zaitz.

Naš klub ne apelira na druge, kako naj kdo glasuje in se ne spušča v polemiko. Vzel je to stališče zase in se izreklo za reorganizacijo. Vidimo pa, da se je to vprašanje zavleklo v tako polemiko, s kakršno predmet nima nič opraviti. Med njimi so tudi pionirji, katerim je razmer in naših nalog. Smatramo, da bi se lahko več storilo, ako se JSZ reorganizira v smislu, kakor ga je predlagal Frank Zaitz.

Naš klub ne apelira na druge, kako naj kdo glasuje in se ne spušča v polemiko. Vzel je to stališče zase in se izreklo za reorganizacijo. Vidimo pa, da se je to vprašanje zavleklo v tako polemiko, s kakršno predmet nima nič opraviti. Med njimi so tudi pionirji, katerim je razmer in naših nalog. Smatramo, da bi se lahko več storilo, ako se JSZ reorganizira v smislu, kakor ga je predlagal Frank Zaitz.

Naš klub ne apelira na druge, kako naj kdo glasuje in se ne spušča v polemiko. Vzel je to stališče zase in se izreklo za reorganizacijo. Vidimo pa, da se je to vprašanje zavleklo v tako polemiko, s kakršno predmet nima nič opraviti. Med njimi so tudi pionirji, katerim je razmer in naših nalog. Smatramo, da bi se lahko več storilo, ako se JSZ reorganizira v smislu, kakor ga je predlagal Frank Zaitz.

Naš klub smatra, da bi bilo boljše, če bi bil ta problem rešil zbor in prihranil prostor v listu za druge stvari in seognil nujnega dela. Če ne bomo sledili njim, za kom naj gremo? Jaz verujem, da moramo z duhom časa naprej, ali pa nikamor ne predimo.

Vemo, da med našim ljudstvom deluje reakcija neumornosti. Ali ji naj pustimo, da si vsega podjarmi?

Osebno se pridružujem mnenju s. Franka Podboja. Ako bi mi vsi imeli priliku priti z njim skupaj en dan, da nam bi povedal iz svojih skušenj koliko je prestal v delavskih bojih, bili večinoma — mislim vsaj — njegovega mnenja. Kajti on ne govori iz knjig nego iz življenja.

Omenil sem na kratko že zadnjji obisk treh sodružic. Prijevali jih je k meni s. Livezay. Ne vem, ali je še član S. P. ali ne. Predstavljal mi jih je: To je Elizabeth Morgan, mati treh otrok, pevka, znana v delavskem gibanju. Njen dom je Yellow Springs, O. Druga, mlado dekle, je Vivian Siemon iz New Yorka, ki je učenca na Michigan univerziti. Pozna R. Potočnikovega sina iz Detroita, ki študira istotom. Tretja je Jean Barlow iz Erie, Pa. Potujejo iz kraja v kraj. S sabo imajo šotor (tent), da kar zunaj spe. Pri nas jim tega ni bilo treba. Pomenovali smo se po znovu in nato pa se podali k počitku. Ni bilo to prvič, da so se agitatorji ali agitatorice vrste oglašili pri meni. Vsa kega se smo gestoljubno sprejeli. Nabiranje podpisov sicer ni tako težavno kot nabiranje naročnin, ampak lahko tudi to delo ni. Rekle so, da imajo priljubno uspeha.

Ne vem, kje so izvedele, da se hoče JSZ ločiti od S. P. O naših problemih niso bile čisto nič poučene. Pa sem jih jim pojasmil, kako zelo bi ta možnost zaslužil priznanje za delo, ki ga je že izvršil za nas. Saj mu je 72 let, pa je še zmerom aktiven. A pri glasovanju na svoj apel med nekaterimi, ki pravijo, da mu odobravajo njegovo delo, niso glasovali z njim nego nasproti, četudi jim je izjavil, da glas nasproti pomeni, da ga izključimo iz JSZ.

literaturi ga slikajo za sovražnika Sovjetske Unije. Ko je moskovska Pravda dne 24. avgusta poročala o njegovi smrti, je omenila, da je s tem "neslovit" konec človeka, ki je v civilni vojni sabotiral rdečo armado, koval zaroto za atentat na Lenina in Stalina, organiziral atentat na Sergija Kirova, stregel po življenju Maksimu Gorkiju in bil špijon v službi Anglije, Japonske, Nemčije in Francije.

Ker tudi Stalin ne bo vedno živel, se nekoč dogodi, da bo dobil Leon Trocki v zgodovini Sovjetske Unije mesto, ki mu pripada. Sedaj je v nji slikan za lopova. Postal je žrtev diskutature in njenih metod, kateri je pomagal polagati temelj.

PISMO IZ CLEVELANDA

Piše IVAN JONTEZ

Kdor se giblje med našim preprostim ljudstvom, lahko ve, da je med nami lepo število povsem dobro mislečih, iskrenih ljudi, ki z enim očesom vedno škilijo na Sovjetsko Rusijo in se hudujejo na one, ki to Rusijo kritizirajo. Njihov glavni argument je, da sicer niso proti vsaki kritiki, ni pa poščeno, da kritiki kažejo samo na hibe sovjetskega režima, dočim preprosto vse, kar je ta režim storil dobrega za Rusijo. Pod Stalino, pravijo ti ljudje, je Rusija vendar silno napredovala v industriji, poljedelstvu, pisanosti itd., kar bi bilo treba zapisati Stalini v dobro.

To, da je Rusija pod tem rezimom zelo napredovala na primer v industriji in poljedelstvu, dasi je v pogledu izboljšanja živilenskih prilik najbrž precej daleč od napovedanega cilja, ki res in tega nobeden resen kritik Stalinovega režima ne zanika, pač pa se vpraša, ali je ta napredek vreden.

Clovec se razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je potreben za živiljenje — za golo eksistence. Toda polna skleda ni bila nikdar in nikdar ne bo clovekov edini in najvišji smoter. Clovek si ni nikdar žezel brezskrbne, zagotovljene materijalne eksistence samo zato, da bi potem lahko prebil vse svoje živiljenje in leževanje, ki je dober "pravovernik" izredno prilagodljiv in ker je razgledal v sredstva ...

Isti "Naprej" meni, da je boj proti klerikalizmu nekaj nepotrebnega in neumnega — zelo "preganjanje farovskih kuharic" in "izganjanje hudiča" ... Če bi "Naprej" urednik videl delj kot do konca svoje nosa, bi si lahko predstavljal, "kako luštno bi bilo na svet", če bi mu vladal klerikalizem. Potem bi bil še Wlkovich vesel, če bi se lahko izmazal z velikonočno spovedjo, skapuliril in svetnjico moške Marijine družbe ... Saj podeli bi ga stvari najbrž ne preveč, ker je dober "pravovernik" izredno prilagodljiv in ker je jasno, da nam posvečuje sredstva ...

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

da bi poletel v sinje višave polnosti, ki je clovekov najvišji smoter.

Clovec je razlikuje od drugih živilnih bitij po tem, da ne prestana v živiljenju in prečiščanju, temveč, neprestano kvišku stremec bitje, ki ne more biti srečno, dokler vežejo peruti njegovega duha verige, ki mu ne dovolijo,

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

Franz Herczeg — IV. VUK:

"GROFICA IZaura"

Né dolgo tega sem našel svoj vniko Huško vso objokano, Ščelin je v kotu sobice pričaku in plačala. Poznal sem njen računotno dušo in srečo, zato je tudi nisem vprašal, kaj bi moglo biti vzrok njeni žalosti in kaj je bilo, da jo je tako ganio. Zagledal sem namreč idovčevano knjigo, ki je ležala na stolički red njo in takoj zaslužil, kje je vzrok njene žalosti.

Vzel sem knjigo in hitro preberal zadnji dve strani:

"LVII. poglavje.
Leto pozneje...
Zopet smo v starem grofovskem gradu. Zopet se s cerkevno stolpa razlegajo binkoštini zvonovi... Njih težki alkordi drse preko sončnih, s cvetjem posejanih duhetečih travnikov in poljan in silijo celo k grajskim oknom.

Mir in tišina vseona krog. Letam v sobici z morskozelenimi preprogrami mladi grofici ni miru. Ni miru tudi v srcu tega viktega, mladega dekleta, ki leži tam v hudi mrzlici... Cudovito lepo obličejo grofica Izaura je bledo in prozorno kakor pred razvetelostjo odpadel jačočen cvet...

Zvoki binkoštinih zvonov trkujo na okna. Zdrzne se s svojimi mrzličnimi sanji. Grenak smehljaj sprejeti fino zaokrožene ustnice in raho začepata: "Elemer! Elemer!"

V tem trenutku se odpro vrata. Na pragu se pojavi stasiti moški v jahalni obleki. Od sonca je zagorel njegov moški obraz.

"Izaura!... Oprosti!" zakliče.

Rahel vzdih umirajoče je v odgovor:

"Odpusčam!"

"Ljubljena!"
Izaura ni več. Njena duša plava že v višavah.

Ponosen mož pada na kolena in zaihta. Prvič v življenju je zanj.

Binkoštini zvonovi zvone...

Z bakreno streho krtega grajskega stolpa se razgrne žalna zastava in zaplapola v vetro kakor črni krokar, resno in svečano...

Binkoštini... Mir in tišina vse povsod... Samo mož, klečeč na kožuhu severnega medveda, v modrozeleni sobici, pred mrtvim telesom ljubljene, izpršujoč s srce trajajočim jokom ne prestane:

"Zakaj?"

Konec."

Resnično, to je bilo več kar lahko občutljiva duša Iluščine prenese. Vse se je vendar

zaščito tako lepo! Binkoštini... sonce... dehtenje cvetic... gospodski drevoredi, kakor pšica ravni... marmornati kipi, boginje, sijajni gradovi... vojvode, knezi in grofje... Tu se pojavi on: grof Elemer!

Pravkar se je vrnil iz Afrike, z lava na slone in leve...

In ponosen plemič srca ledenočladno Izaura! Gledata drug drugega tako sovražno, govorita drug z drugim tako hladno, da se takoj opazi, da v obema tli ljubezen, da se zelo ljubita... Nato nastane, ker že mora tako biti, nekakšno majhno nesporazumljenje...

Grofica je nevoljna, grof pa trmast in odpotuje v Afriko. Ilušči ni prav nič skrbelo, čeprav čita, kako obličejo Izaura v bolečinah za ljubljenim dan za dnem bledi... prepričana je, da se bo Elemer vendarle vrnil, morda baš o binkoštih... in zopet bodo zavezete rože na obliju Izaura...

Ali naenkrat, kaj je to?... Grofica Izaura umre baš zdaj, ko je roman začel postajati najzanimivejši. Umrila je nepreklico, z bolestnim smehljajem na svojih fino zaokroženih ustnicah...

Grof Elemer kleči v morskozeleni sobici pred mrtvim telesom ljubljene, Ilušča čepli vsa izmučena in strta ob oknu in oba izpršujeta jokajoče:

"Zakaj?"
Zdaj šele razume naslov romana, tisto priprsto ali vendar tako potuhnjeno besedo: "Zakaj?"

"Ilušča, bodi pametna", jo tolazim. "Te neumnosti ne smeš vzeti tako resno. Saj vse to ni res! Pisatelj si je to zgodbo pač kar tako le izmisli."

"Zakaj si pa ni potem drugače izmisli? Zakaj ju ni ustvaril srečna?... Zakaj?"

★

Zakaj?
Draga, mala Ilušča, poslušaj! Povedal ti bom, zakaj je moral grofica Izaura s tako bolestnim smehljajem na ustnicah umreti.

Pisatelj romana "Zakaj?" je nekega dne sedel k pisalni mizi, nekaj časa nekaj premišljeval, nato pa zapisal:

"Cenjeni gospod Biro! Zelo

se motite, ako mislite, da me boste s pretnjo z rubežem prestrašili. Obvezujem se, da Vam bom plačal svoj dolg, ako me

še šest tednov počakate na plačilo, do zadnjega groša. Pravil sem Vam že, da pišem roman.

Napisanega imam že 56 poglavij.

Moj založnik pa je, žal, tako svojevoljen, da mi honorar izplača šele tedaj, ko mu izro-

Nihče izmed političnih beguncov ni bil zastraten bolj kakor Leon Trocki, bodisi dokler je begal po evropskih deželah in sedel v Mehiki. Vzic veliki opozoritost je postal štrelj atentatorja, ki je bil celo "njegov prijatelj". Ubil ga je v krampon. Trocki je bil poleg Lenina eden glavnih ustanoviteljev Sovjetske Unije. Trocki in njegova žena sta se nekaj tednov prej komaj otela atentatorjev. Eden njegovih čuvajev je bil ugrabil. Po-

zneje se ga našli ubitega. Slika na levu, na vrhu, je eden zadnjih Trockijev portretov. Na sliki spodaj je Trocki z zeno, ki je bila preganjana z njim vred in mu stala ob strani, ko je bila preganjana z njim vred in mu stala ob strani, v vsakem slučaju. Na desni na vrhu je vila v Coyoscanu blizu glavnega mesta mehiške republike, ki je bila poslednji dom Stalinovega tekmeča za oblast "nad eno šestino zemeljske oble". (Članek o Trockiju je na prvi strani v tej številki.)

čim gotov rokopis. Zato pa potrebujem približno še šest tednov. Počakajte me torej potrebitljivo, dajte mi mir, da bom lahko delal, pa bom dobil svoj denar in tudi Vi svojega!"

To pismo je dal pisatelj v kuvert in ga odnesel na pošto.

Pri gospodu Biroju pa je pismo doseglo tak uspeh, da je takoj drugi dan prisel v spremstvu uradne osebe na stanovanje pisateljevo in mu kratko malo vse, kar je ležalo in visele, zarubil.

Izmed vseh zemeljskih dobrot, ki so mu bile drage in ljube, in katere je imel, mu je bil najdražji frak. Bil je edin, ki ga je imel. In ker se je bližal predpust, ga je nujno potreboval. Gospod Biro pa je bil neizprosen. Dovolil je samo, da pride frak kot zadnji na dražbo. Dražba bo trpelaka kako uro, dve med tem pa najpisatelj poskuša najti denar...

Vprašala bo, Ilušča, kaj ima frak s smrtnjo grofica Izaura skupnega?

Da bo vedela, frak je bil, ki je umoril grofico Izauro!

Ko je namreč pisatelj, ves mračen hodil po sobi gor in dol in ugibal, kaj naj storiti, da reši vsaj frak, se je njegov pogled zdajci ustavil na rokopisu nedokončanega romana. Vzel ga je v roko. Ha, je zamrmljal, če bi se do delo dalo takoj zaključiti in končati?

In posveti se mu v glavi. Izaura naj umre in tako bo roman lahko takoj zaključen.

Boril se je še sam s seboj, bi ali ne, koga naj žrtvuje: grofico ali frak? Izaura je bila mlađa, lepa in dobra. Ali tudi frak je bil izvrstno ukrojen, čeprav ne več brezhiben, zakaj podloga je bila že precej obnovo.

Glej, Ilušča, zmagal je frak!

Med tem ko se je v sosednjem sobi predmet za predmetom dražil, je pisatelj sedel za mizo in napisal 57. poglavje. Hitro je vzel avto in se odpeljal k založniku, da proda rokopis. Založnik se je sicer nekoliko čudil, da je roman tako kratek, nato pa je izračunal, koliko vrst bo imel in koliko odpade honorarja — ter mu ga izplačal.

Harry Bridges, voditelj pomorskih pristaniških delavcev unije CIO na zapadu, je še tarča kampanje, da se ga deportira v Avstralijo. Dasi sta ga skušala delavska tajnica in zvezni generalni pravnik ščititi.

Bitko bo najbrže izgubil, četudi so unije CIO prispevale v njegovo obrambo že visoke voste.

Dolže ga, da je komunist, sabotažnik in nezvest tej deželi,

v kateri je že mnogo let, ne da bi postal njen državljan.

Ako bi Bridges v svojih aktivnostih in taktiki previdnejši, bi se lagje uspešno branil. Proti njemu so namreč tudi bivši "zaupni komunisti", ki so ga črnili kolikor največ so mogli.

Argentina preživila težko politično krizo. V nji delujejo ameriški interesi na eni in Hitlerjevi ter Mussolinijevi na drugi. Ljudstvo je za demokracijo, politiki pa za graft. Vsled slednjega se je dogodil škandal. Krivo je se valili na predsednika republike Roberta M. Ortizia,

ki ni bil čisto nič prizadet in je v protest odstopil. Zbornica njegove resignacije ni sprejela.

Socialisti in drugi napredni elementi so zahteval, da naj ostane na svojem mestu, ljudstvo na ulici pa mu je pripredilo ovacije in vzklikalo: doli fašizem!

Ziveva demokracija!" V Rimu

pravijo, da bo Argentina vzliza

temu kmalu fašističnu in se pri-

druži osišču Rim-Berlin. Njej

bo sledila Brazilija in druge lati-

ske republike. Situacija je resno opasná. (Članek o tem na

1. strani v zadnjima dvema ko-

njanima.)

Škofje v Nemčiji se pripravljajo izdati članom katoliške cerkve pastirske pismo z aperljom, naj smatrajo Hitlerja za svojega firerja prav tako kakor vsi drugi Nemci, mu zveste sledimo v poslagajo v njegovih naporih za večjo in boljšo ocenjavo slavnega nemškega naroda. Katoliški škofje so s tem priznali, da je Hitler njihov premagal in jim ne kaže drugega, kakor ravnati se po nacističnih ukazih, četudi so njeni cerkvi v škodo.

Argentina preživila težko politično krizo. V nji delujejo ameriški interesi na eni in Hitlerjevi ter Mussolinijevi na drugi. Ljudstvo je za demokracijo, politiki pa za graft. Vsled slednjega se je dogodil škandal. Krivo je se valili na predsednika republike Roberta M. Ortizia,

ki ni bil čisto nič prizadet in je v protest odstopil. Zbornica njegove resignacije ni sprejela.

Socialisti in drugi napredni elementi so zahteval, da naj ostane na svojem mestu, ljudstvo na ulici pa mu je pripredilo ovacije in vzklikalo: doli fašizem!

Ziveva demokracija!" V Rimu

pravijo, da bo Argentina vzliza

temu kmalu fašističnu in se pri-

druži osišču Rim-Berlin. Njej

bo sledila Brazilija in druge lati-

ske republike. Situacija je resno opasná. (Članek o tem na

1. strani v zadnjima dvema ko-

njanima.)

Argentina preživila težko politično krizo. V nji delujejo ameriški interesi na eni in Hitlerjevi ter Mussolinijevi na drugi. Ljudstvo je za demokracijo, politiki pa za graft. Vsled slednjega se je dogodil škandal. Krivo je se valili na predsednika republike Roberta M. Ortizia,

ki ni bil čisto nič prizadet in je v protest odstopil. Zbornica njegove resignacije ni sprejela.

Socialisti in drugi napredni elementi so zahteval, da naj ostane na svojem mestu, ljudstvo na ulici pa mu je pripredilo ovacije in vzklikalo: doli fašizem!

Ziveva demokracija!" V Rimu

pravijo, da bo Argentina vzliza

temu kmalu fašističnu in se pri-

druži osišču Rim-Berlin. Njej

bo sledila Brazilija in druge lati-

ske republike. Situacija je resno opasná. (Članek o tem na

1. strani v zadnjima dvema ko-

njanima.)

Argentina preživila težko politično krizo. V nji delujejo ameriški interesi na eni in Hitlerjevi ter Mussolinijevi na drugi. Ljudstvo je za demokracijo, politiki pa za graft. Vsled slednjega se je dogodil škandal. Krivo je se valili na predsednika republike Roberta M. Ortizia,

ki ni bil čisto nič prizadet in je v protest odstopil. Zbornica njegove resignacije ni sprejela.

Socialisti in drugi napredni elementi so zahteval, da naj ostane na svojem mestu, ljudstvo na ulici pa mu je pripredilo ovacije in vzklikalo: doli fašizem!

Ziveva demokracija!" V Rimu

pravijo, da bo Argentina vzliza

temu kmalu fašističnu in se pri-

druži osišču Rim-Berlin. Njej

bo sledila Brazilija in druge lati-

ske republike. Situacija je resno opasná. (Članek o tem na

1. strani v zadnjima dvema ko-

njanima.)

Argentina preživila težko politično krizo. V nji delujejo ameriški interesi na eni in Hitlerjevi ter Mussolinijevi na drugi. Ljudstvo je za demokracijo, politiki pa za graft. Vsled slednjega se je dogodil škandal. Krivo je se valili na predsednika republike Roberta M. Ortizia,

ki ni bil čisto nič prizadet in je v protest odstopil.

• • KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

Cerkev se med Slovenci v Ameriki zelo dobro počuti. Najima otvorite kakega poslopja v Lemontu, Newburghu, pri Sv. Vidu, v Jolietu, v Minnesota ali kjerkoli, vselej lahko ugotovi, da je prišla "velika masa naroda iz vseh krajev". In tej "masi" govore pridigarji, ki ji ob vsaki priliki črnijo one rojake, ki delujejo med njo za napredok in za izboljšanje življenjskih razmer delovnega ljudstva.

"Rusi niso v strahu pred Hitlerjem." Tako vzlikala na svoji prvi strani "Naprej". Njegovo poročilo pod tem naslovom pa je tako ignorantno zavito, da mora imeti nevedni urednik svoje čitalcev za veliko bolj ignorante kakor je on, drugače jim ne bi serviral takih potvor in postavljal dejstva na glavo. Sicer pa je vsakemu bivšemu "antifašističnemu" listu zvezo Hitlerjem zelo težko opravičevati in "Naprej" je v tem še posebno neroden.

Se ena laž v istem "Napreju". Pod naslovom "komunisti delujejo proti hitlerizmu v Franciji" piše:

"Borba proti hitlerizmu v Franciji se nadaljuje kljub temu, da je zasedena. Pariz je vse bolj pogosto poplavljena z letaki, v katerih se poziva ljudstvo v boj proti domačini in tujih nacistom... Letake izdaja komunistična stranka... Po tem poročilu je razvidno, da so francoski komunisti že živi in da so pospešili delovanje proti hitlerizmu in fašizmu..."

Resnica je, da se francoski komunisti ne bore proti hitlerizmu že od lanskega avgusta, ko je bil sklenjen pakt med Hitlerjem in Stalinom, in da so delovali v sedanji vojni na vso mož za mir s Hitlerjem. Ako v Parizu res kdo širi protihitlerske letake, je to najbrže delo provokatorjev, da ima nemška in francoska fašistična oblast povod preganjanju one, ki so se ji zamerili. Nima pa prav nič vzroka udarjati po komunistih, ker so ji pomagali s svojim vrtanjem v Franciji proti "imperialistični" vojni. Tako je dejstvo, ki ga "Naprej" ne spremeni pa če svoje zavedene pristaše tako vara z lažnjimi vestmi "iz Pariza". Kajti omenjeno "vest" je datirala "iz Pariza", ker se "Naprej" urednički ni domisli, da vse, kar kdo poroča iz okupirane Francije, gre skozi Hitlerjev cenzurski urad. "Naprej" skribanti si je s to vestjo dal sijajno izpravele nedovest.

J. M. Trunk rad piše o Slovanih. V članku "Slovanom v premislek" pripoveduje o Hitlerju besed, ki bodo nekaterim

jerjem načrtu iztrebiti Slovane in na njihovo mesto postaviti Nemce. Trunk med drugim tole ugotavlja:

"Resno ta načrt zasleduje že zdaj, ko prestavlja in podi Čeh in že bolj Poljake. Izvršitev načrta je v obrisih že pred našimi očmi, in celo zdaj, ko se Hitler ne more ponosati s popolno zmago. Kaj je Slovanom pričakovati: ako res popolnoma zmaga?"

"Za Čeh in Poljake je vsako besednico že skoroda prepozna. Kaj drugi narodici učinijo, je njih zadeva, ako tudi za nje ni že prepozno."

"Upajmo pa, da vsaj popolnoma Hitler ne zmaga, in za bodočnost vsaj še ostalih malih slovenskih plemen bi bila kaka beseda na mestu."

Nato pa se tolaži, da čas mora še ni zamulen, zato naj vsaj ostali Slovani, ker so posamezno prešibki, iščajo zaščito pri kolikor toliko sorodno sili, torej pri Rusiji... Ako ne bi sanjal, bil bi iz Molotovega govora razumel, da se za zaščito pred Hitlerjem zanaša na napačno firmo. To bolezen imajo tudi pri Enakopravnosti.

Hitlerjeve zmage imajo mnogo posledic. Ena teh je predlog za obvezno vojaško službo v Zed. državah. Ce bi Francozi in Angleži razbijali po vratih tretjega rajha, namesto da Hitler tolče po Angliji, bi ga ne bilo.

Nobena organizacija ni klepirizmu med ameriškimi Slovenci toliko v pomoč kakor Slovenska ženska zveza. Nití Kazimir Zakrajšek, ki jo je ustavljala, ni pričakoval od nje za svoje naslednike tako ugodnih rezultatov.

Maxwell S. Steward pravi v Nationu, da je pacifizem lukšus, ki si ga niti v Zed. državah ne moremo več privoščiti.

HBZ je že v drugič sprejela resolucijo zvestobe do te dežele v teh razburkanih časih. Zadnjo je sprejel njen izvršni odber. Dobra stran resolucije je, da izjavlja boj despotom in diktatorjem in pomoč v obrambi demokracije. Tudi obljudbla veliko. V enem stavku pravi: "Kot Američani smo pripravljeni žrtvovati vse za svojo deželo, in če potrebno, dati zanko svoja življenja in karkoli, da jo očuvamo in da se očuvamo njeni idealni in principi." — Dajte je izvršni odsek HBZ sklenil, da stope vse kakor eden za predsednikom Zed. držav in so pripravljeni vladiti tudi v bodoče pomagati moralno in materialno. Obljudbla vladni enako zvestobo vseh društva HBZ, katerej je blizu 700 s 100,000 članimi. Tu pa je v resoluciji še nekaj besed, ki bodo nekaterim

Angleški premier Churchill je dejal, da so izgube življenj v sedanjih vojnah primeri s prejšnjo svetovno vojno malenkostne. Danesna vojna je star strategije, ekonomskih pritiskov in tehnike. V enem letu te vojne je Anglia izgubila manj kot 100,000 mož, vitevši ubite, ranjene, ujeti in pogrešane. Največ je ujetih. Zajela jih je nemška armada v Belgiji. V Angliji vržajo posebne čete, zvane domobranice, ki pazijo noč in dan na obljudjeno nemško invazijo. Ako se to zgoditi, bo to hkrati naval tisočev nemških letalcev, parašutnikov in armade, ki jih ima Nemčija v ta namen pripravljeno ob francoskem obrežju. Na gornji sliki spodaj so angleški vojaki na vajah proti napadu iz zraka, na vrhnji pa nemško letalo, ki spušča parašutnike in jih zasiti pred napadom od spodaj s izpanjenim svincenčkim iz strojnico.

neprijetne. Namreč, izvršni odsek apelira na vse društva HBZ, da to resolucijo ali pa z drugačnim besedilom odobri na svojih sejah, v kateri bodo svečano potrdili zvestobo ameriških zastav, ki jo naj razobesijo, kjer obdržujejo svoje seje. Kopijo resolucije je izvršni odsek poslal predsedniku Rooseveltu, vsem društvom HBZ, glasilom bratskih organizacij v Zed. državah in časopismu te dežele. Kakšna je bila razprava o tej resoluciji, ne vem. Predlagal jo je gl. podpredsednik Boyd (Boič), ki je bil pred leti komunist, nato se z Radnikom silovito sprl, sedaj pa je spet v prijateljstvu z njimi. Dejal je, da se Hrvate kakor tudi druge tujerodec gleda marsikje postrani, da so nekateri postali že žrtev histerije in da so razglaseni za komuniste. S sprejemom te resolucije se hrvatskim društvom po naselbinah lahko pomaga, da se otresejo stigme neljajnosti in petokolonstva. Očividno je, da je bila sprejeta v namenu pomagati Radnikovcem, ki jih je v HBZ baje več tisoč, in ob enem drugim članom, ki so vslej prejšnjih aktivnosti svojih društva na črni listi lokalnega patnotizma. Zanimivo bo poslušati komuniste v društvenih Zajednicah "svečano obljudbiti zvestobo zvezdnatih zastav in dati za to deželo, ako potrebno, vse, tudi svoja življenja..." Nekaj časa grme, potem se cmerijo, da se jim dela krivico, kajti ni jih bolj zvezni Američanov kakor so oni.

Zanimivo je, da je v istem Zajedničaru, kakor resolucija, objavljena tudi članek g. blagajnika Vuka. Včasi je bil komunist in pravijo, da je še, dasi ne javno. On društvenom priporoča osvojitev omenjene resolucije in da naj jo pošljejo predsedniku Rooseveltu s svojo udanostno izjavbo. Priporoča jo v sprejem iz razloga, ker se smatra tujerodec in posebno komuniste za "peto kolono", pa je dobro, da se zavarujejo proti takim očitkom. Namen posvečuje sredstva. Razobesi v dvorani zvezdnata zastava in ji svečano obljudbi zvestobo, pa si patriot! Kaj dela drugače, je tvoja stvar. Pazi le, da se ne izdaš, če nisi 'patriot'.

HBZ ima v teh časih še neko drugo posebnost. Namreč kampanjo za pridobivanje novih članov in počast glavnemu predsedniku Butkovču, ker je v oddoru že 25 let. KSKJ bi potem takem lahko imela kampanjo v Minnesoto po opravkih za JSKJ.

Dan imamo in naš narod bo tu še sto let in užival starine. Torej bi bilo škoda zmetati jih proč posameznikom. Naj se to zgoditi skupno, kadar tu ne bo več Slovencev.

Gotovo Ti je tudi znano, da smo si ustanovili Glasbeno matico. A v resnici je to le spre-

memba imena samostojne Zarje. Originalna Zarja še obstoji in lepo napreduje. Tudi Glasbena matica še denarno podporo v društvinah in med posamezniki. Pristopnina je \$10 in si član za zmerom, da si kot večna luč.

Naš namen je dvigniti našo pesem čimvišje. starejši pojemo še precej dobro. Glasbena matica je pridobila na ugledu tudi radi imena in v veččima glasbenima učiteljem, ki sta dva, namreč Šubelj in Zorman.

Starejši smo preskrbljeni. Kar smo se navadili, to znamo in je priljeno dobro za nas. Mlade pevce pa ima v rokah Šeme in je skoro gotovo, da jih ne bo pustil v Glasbeno matico.

S financami bo menda šlo,

glasovanja in da vsled tega delegata ni vredno pošiljati.

Tu je nekaj narobe, bodisi da je delegat napravil s svojim portočilom o zboru napačen vtis, ali pa je kdo drugi stvar drugače predstavil. Kajti federacija je gotovo vedela, kakšne pravice imajo delegati Prosvesne matice in da o notranjih zadevah JSZ odločujejo samo njeni člani. Federacija bi morala biti na jasnen o tem, pa ne bi bilo kritike, da delegati Prosvesne matice niso imeli vseh pravic. Potrebno je, da se na takih zborovanih pojazni zadevi kot je, kar bi bil lahko storil bodisi delegat ali kdo drugi, komur je znano, kako Prosvesna matica in JSZ funkcionira. — Joseph Snay.

Zbor JSZ ni imel pravice sklepati o izstopu

Chicago, Ill. — V zadnjem mojem dopisu k razpravi o zadržljivih zadnjega zborna JSZ sem med drugim omenil, da večina na zboru ni imela pravice sklepati, da Zveza izstopi iz Socialistične stranke. Zapisal sem, da je to napacno razlaganje naših parlamentarcev, da je zbor najvišja instanca in sme neuvrjljivo sklepati v vseh zadevah. To zmoti mi z urednikom vred nekateri dopisniki, da je to razložil tudi to narodno stvar, Ti pa stori, kakor hočeš.

Novica zate morda bo, če Ti povem, da imamo tu posebno radio postajo. Uporablja jo Valentine Grill, anouncer pa je A. Šabec. Ker prvi ni mogel opaziti vseh, s katerimi je sprijemil, kateri mu je poverjen, je to storil v lokalnem radiu, ki ga tu nekateri označujejo za neenakopravnost. Ustanovili smo ga pred 22. leti. Dosegli nismo s tem podvzetjem ničesar, razen da ga sedaj upravlja agilni Ludvik Medvešek.

"Čikaški papeži" in njihov časopisni koncern nam niso nikoli pomagali, zato ga mrzimo. Pa tudi raditega, ker jim nismo bili kos. Vsa ta leta smo se držali za ušeša, da se potegnemo kvišku, pa nič pomagalo. Zato sedaj znova serviramo tisto, kar smo že pred 15. leti pogregli. Čikaški papežem smo kar na kratko zabrusili, da so zmotljivi, ker so še sedaj spoznali, kar smo mi vedeli petnajst let nazaj. Papeži v Chicagu so počasni, zato so vedno na enem mestu, mi pa komodno jadramo do enega brega do drugega.

Naš urednik Tone delo. Piše v striži. Posla ima dosti. Zastopnik njegovega lista tudi veliko stvari v Clevelandu. Gotovo Ti je že znano, da tu zbiramo stare papirje in druge starine, ki jih pošiljajo iz raznih naselbin. Temu pravimo Slovenski muzej.

Naravno, da dobri muzej s temi starimi papirji tudi veliko starega prahu. Sploh bi veliko več časopisov bilo treba poslati najprej v čistilnik, kar ja je odvišnih, se jih bi pa lahko počenalo na običajni način. Najboljši je ogenj, ker uniči črnilo. Ako si prideš kdaj ogledati našo zbirko starin, Ti priporočam, da prinesi s sabo gumijaste rokavice. To je potrebno, če boš kaj brskal po kupih zaprašenih starih listov in druge navlake, ki jo deva v red ravnatelj muzeja rojak Gorše.

Največ starega, preprečega papirja je postal Matija iz Minnesota, med drugim tudi eno suho gobo in kos lesa. S tem smo veliko pridobili.

Ako se kaje pojavijo kaka notovarija, si lahko gotov, da smo v Clevelandu prvi, kajti v tem nas ne prekaša nobena druga naselbina.

Ce imaš kaj starega, lahko pošlješ omenjenemu rojaku in ravnatelju v zbirko. Apeliram na zadržljivost in petokolonstvo. Očividno je, da je bila sprejem iz razloga, ker se smatra tujerodec in posebno komuniste za "peto kolono", pa je dobro, da se zavarujejo proti takim očitkom. Namen posvečuje sredstva. Razobesi v dvorani zvezdnata zastava in ji svečano obljudbi zvestobo, pa si patriot! Kaj dela drugače, je tvoja stvar. Pazi le, da se ne izdaš, če nisi 'patriot'.

Radi bi podvzeli v korist liste

riskirati špekulacije kot je izstop iz soc. stranke. Z izstopom bomo priznali našim nasprotnikom, da so bili vsa leta v pravem, ker so nam pripovedovali, da zastonj trošimo denar in energije, ker s socializmom ne bomo nikdar niti dosegli.

Frank Alesh.

JSZ IN VOLILNA KAMPANJA

JSZ je še v vsaki volilni kampanji storila za soc. agitacijo kolikor je največ mogla. Leta 1920, ko na primer ni bila pridružena soc. stranki, je postala v kampanji za socialističnega predsedniškega kandidata E. V. Debsa več kot katerikoli druga narodnostna skupina. Vse agitacijo v severni Minesoti je vodila zanj naša Zveza. V Detroitu je bil naš klub št. 114 edina upoštevanja vredna soc. postojanka, kajti drugi so razbili komunisti.

V zapadni Penni in Ohiju so bili naši člani in somišljeniki aktivni na celi črti, dočim so soc. stranki razjedali komunisti, ki so se leta prej ločili od ne.

Kakor leta 1920, tako smo v prejšnjih in v poznejših kampanjah sklicevali agitacijske shode, na katerih so nastopili naši in strankini govorniki. Večkrat smo poleg velikega slovenskega kampanjskega letaka izdali tudi hrvatskega in jih razširili med ljudstvom v tisočih izvodov.

Vse to in slično delo lahko vršimo tudi v bodoče in ga bomo vršili, če bomo čas in energije raje porabili v ta namen, kajor pa se prerekali in spravljali drug drugačega v slabo voljo.

PAKT SOVJ. RUSIJE Z NEMČIJO OSTANE "NEOMAJAN"

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ima Rusija v izobilju: Članek iz Izvestjih priznavata, da jih ji Rusija pošilja, toda koliko, to vedo samo vladni krogovi obvezni. Ako jo bo dovolj zalačala, ne bo Anglia z blokado ničesar dosegla in njeni vojni je v naprej izgubljen. Mnogo jih je, ki mislijo, ali vsaj upajo, da Nemčija iz Rusije ne bo mogla dobiti toliko potrebnih kolikor jih rabi. Njena vojna dosaj pa je dokaz, da ima muncije, kar smo jih imeli od kar smo se pridružili stranki. Vidi se mi pa, da se članstvo zelo malo zanimalo. Mogoče je večini vseeno kar se zgodi, ba to je zelo slaboznanjenje. Prav radi tega je članstvo na naredilo nobene napake, kadar dobi dobiti glasovnico, če bi glasovalo za načrt, ki ga je na konvenciji predložil Anton Garden. Zal le, da ga ne bo na glasovnici nego samo predlog vrčine. Ako dobro preudarimo in pregledamo vse okoljske pridome do zaključka, da bi to bila reorganizacija potom kateri bi bilo mogoče ohraniti v Zvezi vse skupine. Naobratno pa bo prisel razkrol med nami, kateri bo pustil zelo slabe posledice. Da je stranka šibka, vemo. Vemo pa tudi, da mi nismo toliko močni, da bi mogli

Priveditev v prid Proletarca

Bridgeport, O. — Na seji klubu št. 11 JSZ dne 18. avgusta smo sklenili, da gre prebiteit piknik, ki ga priredimo po konferenci JSZ in Prosvesne matice v nedeljo 22. septembra na Škofovo farmi v Bartonu, v tiskovni sklad Proletarca.

Radi bi podvzeli v korist liste

kako drugo kampanjo, a razmere v teh krajih so še zmedrom take, da je večina ljudi brez dela ali pa le deloma upošnjeno. Zato smo se odločili posledice. Da je stranka šibka, vemo. Vemo pa tudi, da mi nismo to

Razprava o reorganiziranju J. S. Z.

KLUB ST. 47 JSZ SE BO
RAVNAL PO SKLEPU
VECINE

Springfield, Ill. — Za načrt, ki določa osamosvojitev JSZ v namenu, da otmemo kar je zgradila, sem na XII. zboru juhi to leto tudi jaz glasoval.

Nebenemu ni bilo lahko, ker je do tega prišlo. Vsakdo, ki ima skušnje, je razumel, da so to vprašanje vsilile pred nas razmere. Slovenski socialisti smo v stranki večinoma že mnogo let. Ampak novi voditelji so tako razkopalni, da je od nje prav malo ostalo. Sedaj pa nam pošljajo apele na naše klube, da naj storimo to, pomagamo v enem in tako dalje.

Springfield je glavno mesto države Illinois, ki je po prebivalstvu ena izmed največjih. Toda v vsem našem okraju, ki ima precej nad sto tisoč ljudi, ni niti enega angleškega kluba. Pred nekaj leti smo ga ustavili in mu slovenski sodrugi pomagali kolikor smo mogli. Tajnik tistega kluba je bil naš v Ameriki rojen rojak. Illinoiska S. P. ga je izvolila celo za svojega državnega tajnika in organizatorja. Tistega kluba ni več in naš pa še zmerom tu. Tudi prej so člani našega kluba zmerom pomagali potovnim agitatorjem S. P. A končno, ko gre namesto navzgor navzdol, se nam le zdi, da nekje nekaj ni prav. Plačujemo članarino, pomagamo s prostovoljnimi prispevkami, pomagali smo leta in leta strankinim agitatorjem materialno in z gostoljubnostjo, toda vse to ni niti izdal. Semo tam kot prej. Aperi so še tu in naš klub je še tu.

Kako zelo bi nas veselilo, če bi se kaj za socialistično stranko storilo ali zgenito med ameriškimi delavci. Saj bi vendar oni lahko prav tako spoznali, kakor mi, da je le v socializmu resitev za delavski razred. V Springfieldu imamo skušnje v tem, da mi, tujerodci, ne moremo biti soc. stranka. Pomagali smo ji, šli ji na roko v vsakem oziru, želeli, da bi njen angleški klub uspeval, pa niso, ker nima tukaj med domačini nikogar, ki bi bil organizator in graditelj.

Vemo pa, da lahko uspešno delujemo med našim ljudstvom. Naš klub je trdnjava napredka, kar se naše mase tiče. Med Američani pa ne more biti nič drugega kot organizacija tuj-

rednih Američanov, kajti poslujemo pač v jeziku, ki ga znamo.

Slovenski socialisti v Springfieldu smo ameriški soc. stranki še zmerom pripravljeni pomagati in ji bomo v bodoče, a naša želja je, da bi imela lokalne postojanke, ne pa le urad, iz katerega nam pošilja apel za aperom.

Naš klub je na svoji seji o tem razpravljal in sklenil, da bomo delovali socialistično ter ostali v JSZ neglede kako izpade referendum. Smo za obvarovanje naših ustanov na celi črti. Za soc. stranko pa smo storili prav gotovo proporočeno toliko kot katerikoli drugi klub, kajti v tem okraju je le naš klub soc. stranka že mnogo let, dasi bi vsi naši člani in somišljeniki rajše videli, da bi bili mi le pomožna skupina močnemu angleškemu lokalnu S. P. Ampak ga ni.

Joseph Ovca, tajnik kluba št. 47 JSZ.

APEL, DA OSTANEMO KOT SMO

Cleveland, O. — Ker se bližamo splošnemu glasovanju JSZ, ali ostanemo še pri soc. stranki ali se odcepimo, je dobro, da izrazimo svoje misli, kaj bo lahko iz tega prišlo. Kaj je zato naš klub je naš v Ameriki rojen rojak. Illinoiska S. P. ga je izvolila celo za svojega državnega tajnika in organizatorja. Tistega kluba ni več in naš pa še zmerom tu. Tudi prej so člani našega kluba zmerom pomagali potovnim agitatorjem S. P. A končno, ko gre namesto navzgor navzdol, se nam le zdi, da nekje nekaj ni prav. Plačujemo članarino, pomagamo s prostovoljnimi prispevkami, pomagali smo leta in leta strankinim agitatorjem materialno in z gostoljubnostjo, toda vse to ni niti izdal. Semo tam kot prej. Aperi so še tu in naš klub je še tu.

Kako zelo bi nas veselilo, če bi se kaj za socialistično stranko storilo ali zgenito med ameriškimi delavci. Saj bi vendar oni lahko prav tako spoznali, kakor mi, da je le v socializmu resitev za delavski razred.

V Springfieldu imamo skušnje v tem, da mi, tujerodci, ne moremo biti soc. stranka. Pomagali smo ji, šli ji na roko v vsakem oziru, želeli, da bi njen angleški klub uspeval, pa niso, ker nima tukaj med domačini nikogar, ki bi bil organizator in graditelj.

Vemo pa, da lahko uspešno delujemo med našim ljudstvom. Naš klub je trdnjava napredka, kar se naše mase tiče. Med Američani pa ne more biti nič drugega kot organizacija tuj-

zno literaturo, da ima ljudstvo priliko seznaniti se z našim gibanjem. Drugič pa imamo Am. družinski koledar, Majski glas, ki ga tudi razpečavamo zraven tega.

Na drugi strani se človeku težko zdi kdo sliši: Naj si Amerikanici sami ustvarijo stranko, ako jo hočejo imeti! To se sliši, kakor da mi nismo Amerikanici, čeprav nas je Amerika sprejela za svoje. Naša dolžnost je, da pomagamo skupno delovati za boljši ekonomski sistem z Amerikanici vred. Saj so vendar potomci naših prednikov in ni njih krivda, da so bili tukaj rojeni. Obenem naj se velja geslo Karl Marx: Delavci vsega sveta, združite se! Če se odecipimo, se bo zgodilo z nami kakor se je s Čehi in Finci. Obojijo so postali mrtvi za vse delo delavskega gibanja.

Posebno Finci, od kar jaz vsem, so imeli v Clevelandu moreno organizacijo. Imeli so nad 200 članov in svojo veliko dvoranjo ali njih dom, v kateri je zberovala tudi soc. stranka. Ko so se odcepili, so polagoma vse izgubili. Sedaj ni več sluha od njih kar se tiče delavskega gibanja. In s Čehi je ravno tako! Odkar jih je s. Martinzek zapustil, da nekako vse potihnilo. Od Nemcev in Italijanov se tudi nič ved ne sliši. Posebno Nemci so tvorili glavno silo v soc. gibanju. Pustimo narodnost na stran in ne posmehajmo naših narodnih rodoljubov, ki vpijejo: Naš narod! Naš narod! V resnicu jim je pa narod samo molzna krava.

Da bomo izobrazili delavce bolj kakor pa da smo direktno pri stranki, jaz ne verujem. Skušnje nas učijo, da v vseh teh letih našega obstanka, jih je zelo malo, ki se jih je kaj prijelo. Imeli smo že velike članove, ki so bili v našem gibanju več let. Imeli so Proletarca in čitali razno delavsko literaturo, slišali predavanja itd., in nazadnje so nas zapustili in postali brezbrzni ali so pa pristopili h komunistom. Tako da danes niso ne krop ne voda. Ako človek nima volje do izobrazbe in ne principa v svoj razred, se ne bo brigal za nobeno stvar. In tako je tudi organizacija. Ona mora imeti svoj cilj po katerem mora korakati če hoče, da bo kam prišla. Brez cilja pa ni vredna, da obstaja. Zato apeliram na vse zavedne sodru-

ge, da bomo samostojni več načravili za socialistizem, kakor pa da smo v stranki, se mi vidi neumestno. Da bomo delovali samo na kulturnem in izobraževalnem polju brez politične akcije, ne odgovarja našemu gibanju za katerega delujemo že toliko let. Saj smo v vseh teh letih izvršili ogromnega dela za splošno izobrazbo delavstva, pa vsekaj temu nismo dosti dosegli, ker delavstvo v splošnem se še ni navadilo samostojno misliti in še zmeraj čaka na Mojzes, da ga bo pripeljal v objubljeno deželo. Če ostanemo v soc. stranki, jaz menim, da bomo izvršili še zmerom več dela, najsibro za politično ali drugo izobrazbo, kakor pa da ostanemo izven nje; posebno ob času političnih kampanj se napravi dosti dela na agitacijskem polju, ker se raznasa ra-

ge, da oddajo svoj glas proti sklepov konvencije, to je, da ostanemo pri soc. stranki kot celota ter delujemo naprej za naš cilj. To je socialistizem, v katerem bo vladala ljubezen, bratstvo in svoboda.

John Krebel.

JSZ naj ostane kjer je!

Chicago. — Ze od kar je bil objavljen načrt za reorganizacijo JSZ, mi vest ne da miru, da se ne bi oglasil. Žal mi je, da posegav v to razpravo od zunaj v notranje probleme organizacije, v kateri vsled govorov v zvezkih nisem več član. Tolikov vopravljivo moje pasivnosti v JSZ in SP. Po prepricjanju pa sem še vedno to kar sem bil.

Sicer eden član ne odtehta veliko. A cela občina pa je že nekaj. In to je, kar me boli in krate spanje, zato apeliram na člane JSZ ob 12. uri s svarilom, da naj bodo predvidni. Kot je bil načrt s. Zaitza prvič priobčen, sem šel preko njega brez vznemirjenja. Zavedal sem se, da ima JSZ dovolj razumnih članov, ki bodo načrt vsestransko pretehtali in sprejeli dobre točke, a slabe zavrgli, zbor pa bo končno sprejet pampetem ukrep. Tako bi JSZ ostala na svojem mestu. A ni bilo takto. Kajti zbor se je odločil za odstop iz soc. stranke z veliko večino. Da li je bila večina pravilna, je drugo vprašanje. Zato bi bilo nič več kot prav, da bi člani JSZ tudi o tem glasovali in odločili, če ni zbor kršil določene pravil. (Op. u.—Za načrt o reorganizaciji JSZ je glasovalo tri četrtnine delegatov klubov JSZ, članov eksekutiv in delegatov konference. Torej je bil pravilno sprejet. Boljše bi bilo za vsakega, ki želi o tem razpravljati, nekoliko prestudirati glasovanje, ki je bilo poimenko v čitali razlage, kakor pa sedaj mešati ta problem z "dovimi" o pravilnosti.)

Načrt s. Zaitza sam na sebi, če ne bi predvideval odstopa iz S. P., ni slab. To, kar določa, je JSZ že sedaj opravljala. Kaj se misli doseči z izstopom, je meni nerazumljivo. Morda diši to po "narodnem socialistizmu". (Op. — JSZ ni še nikdar zastopal "narodnega" socialistizma in tako tudi v sedanjem slučaju ni podpirala rezolucije soc. stranke, ker je bila S. P. proti pomoći Franciji in Angliji, kateri delavski razred je apeliral na splošno proletariat za materialno podporo. Ako bi soc. stranka bila v vladu v Washingtonu, bi bila Francija in ne Anglija ne doble prav nobene pomoći Zed. držav, embargo bi bil še v veljavni in ne samo Francija nego tudi že Anglija bi bila pod Hitlerjem. Ime na papirju namreč ne pomeni mednarodnosti, ampak rezolucije, aktivnosti in dejanja, s. Vičič. Vzrok, da je to dejstvo treba znova in znova poudarjati, je, ker izgleda, da nekateri, ki posegavajo v to diskuzijo, ne čitajo, ali pa nočeno razumeti stvari kakor so. Držimo se resnice, pa bomo dobro izhajali ne glede na razlike med sabo.)

Mogoče vključuje to celo šovinizem. S takimi karikaturami smo imeli opraviti že v starem kraju, s Klofačevci, Mandičevci, Ribnikarji itd. Pokojni Anton Kristan je bil eden izmed onih, ki je tako svojat zagovarjal s stališča, da smo najpravo Slovenci in potem še socialisti. Ne verjamem, da je s. Etbin Kristan pozabil, koliko smo imeli opravka z njim. (Op. u.— Anton Kristan je pred svojo smrtno izdal knjigo—najboljše zgodovinsko delo o postanku in razvoju socialističnega gibanja med Slovenci v početni dobi. Lotil se je drugega dela, ki pa ga ni skončal. Nekaj v njemu ne v drugih svojih spisih ni učil, da naj bomo najprivo Slovenci in potem še socialisti. Učil je le, da naj bomo z ljudmi strpni, ne fanatični, kajti Tone Kristan je razumel tudi gospodarsko stran, ne samo teorijo in fraze.)

To sicer ne pomeni, da bi moralno med tem vse delo zvestati, kajti vršimo ga lahko več ali manj vsi, pa čeprav v neorganizirani obliki. Posebno za Proletarca, v volilni kampanji, za prihodnji koledar in za jačanje klubov ter uspeh njihovih prireditev je potrebno, da smo aktivni.

Nekak narodni socialistizem so zahtevali od nas tudi mladobileralci dr. Triler, dr. Raynihar in drugi. Etbin Kristan je na naslov vseh teh na shodu, katerih je bil na zboru ali se

"UBEZNI RAZKRALJ"

DUKE OF WINDSOR

glasil v listu v prid reorganizaciji, ni niti zdaleč trdil, da bodo ljudje "kar drveli" v JSZ pa naj sklene večina tako ali drugače.

V času svetovne vojne je bila situacija popolnoma drugačna. JSZ je moral odstopiti že vsed naslanjanja na tivolsko resolucijo glede položaja v staro domovini. Avtor tivolske resolucije je bil Etbin Kristan. Tu so se križali pojmi med JSZ in soc. stranko. In ne verjamem, da so s. Zaitza in drugi pozabili, koliko je bilo pretekanja, debat in pisarji zaradi tistega o pravičenega koraka Zvezze. Danes ni takih vzrokov niti zdaleč. Tudi jaz nisem bil zadovoljen z washingtonske resolucijo konvencije S. P. in tudi včina JSZ ni soglašala z njo. A bila je že drugi dan po konvenciji nekaj revidirana in v drugič na seji narodne eksekutive v New Yorku. Torej je tudi iz tega stališča izstop nepravilan. Zmotne so mogoče. Glavno je, da se jih popravi.

Če gledamo s stališča sposobnosti vodstva, tudi to ni vzrok za odstop, temveč je naloga onih, ki ste člani, delati, da dobi stranka sposobne ljudi v svoje urade. V tem oziru lahko pomaga tudi JSZ s pomočjo svojih zastopnikov, ki naj na konferencah in sejih o tem argumentirajo in dokazujojo, kaj je treba storiti.

Eno je gotovo. V vodstvu soc. stranke bi morali biti sposobni delavci in isti imeti odločilno besedo, ne pa teoretičarji, študenti ali kakšne druge take osebe, ki so slučajno iz kakrškega višjega stanu in poznavajo socialistizem le iz knjig. Taki ljudje so dobri le v razglabljaju teorij, nikakor pa niso dobri organizatorji in ne taktičarji. Če je Thomas na konvenciji res zavrel, da ne sprejme kandidature, teda tudi odgovornosti za boj in vodstvo ne prevzame, ne bi po mojem mnenju prav niščilno delavci stranki, ako bi ta sklep uveljavili. (Op. u.—Ni jasno, kaj s. Vičič s tem misli povesti.)

Argumenti, ki jih čitam od "separatistov", so tako ničevi in malenkostni, da se jih bi moral zavedni socialist zelo zelo ogibati, da ne rečem kaj hujšega! (Op. u.—Pisec priznava, da je pasiven. O onih petintridesetih članih prošlega zborna, o katerih ne more nihče zanikitati, da so zavedni in aktivni, pa prav ne posredno, da se premaže reči o njih "kaj hujšega". S. Vičič, s takimi "reševalnimi" akcijami se doseže nič drugač kakor odbijanje onih, ki delajo za pokret ne samo tu in tam na vsake kvatre v svojem življenju, nego so pripravljeni pomagati zmerom, pod pogojem, da se ne intrigira, da se dobro le v razglabljaju teorij, nikakor pa niso dobri organizatorji in ne taktičarji. Če je Thomas na konvenciji res zavrel, da ne sprejme kandidature, teda také kamalitev v stranki niso godile. A tudi takšnih razmer ni bilo takrat kakor so danes. Torej glejmo, da S. P. dobi sposobno vodstvo, ki bo kos svojih zavzetosti pa je sedaj v New Yorku, tiskan pa je v Kenosha, Wis.

Tega pa se ne naredi z obsekanjem vej, kakor pravi s. Barbič, temveč z zalivanjem in gnojenjem. Argumenti, da to niso nalozi JSZ, so puhle fraze. Apeliram na članstvo JSZ, naj bo oprezzo in ne zada S. P. smrtnega udarca v svoji Zvezzi, temveč naj glasuje za spojitev Zaitzovega načrta z Gardonovim, kar bo korak naprej, ne nazaj. — **Anton Vičič.**

(Op. u.—Bilo bi pravilno, ako bi bil sodružni Vičiču enostavno odpisal, da će delegati in člani eksekutiv niso s svojo veliko večino pravilno glasovali, teda je bolj nepravilno, da jim očita to kdo izmed onih, ki so že leta pasivni. Ampak tako imata besedo tudi A. Vičič. Njegov dopis v celoti bi obsegal vso to stran z vsebino, ki se vprašanja reorganizacije JSZ niso ne tiče, zato je objavljeno le tisto, kar se na pravi predmet vsaj kolikor toliko nanaša. Tisti del dopisa, ki se tiče članov urednika Prosvete, je izpuščen iz razloga, kot že pojasnjeno, da ni prostora, in vrh tege je boljše, da ga s. Vičič pošlje Prosveti, kjer ga bodo brali stiči čitatelji, kakor Molkove članke, na katere odgovarja. Težko in neprijetno je delati te pripombe, toda dolžnost urednika je varovati interese Zvezze v smislu, kakor jih je smatral za pravilne in jih odobril zbor.)

To, da v am. soc. stranki dominirajo komunisti, je stvar preteklosti. Protiv takim pojmov je treba stati na strazi, pa bo dobro.

Zdi se, da se naši živeči pionirji vodili v prid reorganizaciji, da so zahtevali od nas tudi mladobileralci dr. Triler, dr. Raynihar in drugi. Etbin Kristan je na naslov vseh teh na shodu, katerih je bil na zboru ali se

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

SEPTEMBER

CHICAGO. — Družbeni klub Slovenski center priredi zabavo v Cenru v soboto 21. septembra.

BARTON, O. — Konferenca Prosvetne matice in JSZ za vzhodni Ohio in W. Va. v nedeljo 22. septembra pri Škofu.

BARTON, O. — Piknik v nedeljo 22. sept., ki ga priredi Konferenca Prosvetne matice in JSZ.

OKTOBER

CHICAGO, ILL. — Dramski predstava kluba it.

LABOR DAY

In America organized labor is still able to celebrate its holiday.

When we think of the countries in Europe who have lost that privilege in the course of the last year, we began to realize that American labor still has a day that should be enjoyed and highly valued, defended and forever preserved.

Workers with hand and brain must become fully conscious of the fact that the only thing that will succeed in stemming the tide of a fast-growing fascist movement in this country will be a powerful, well-organized labor movement.

Besides the millions of workers oriented in the American labor movement, both CIO in AFL, there are at least two million others, who, politically speaking, are oriented in socialist thought. Eventually the time will come when events will force these groups into one solid front against the common foe-fascism. When that time comes Socialists will be found working as they are today with the labor unionists and others interested in building such a movement for the common good.

This is a thought to keep in mind on this Labor Day.

YOUTH'S FUTURE

Repeated with increasing frequency among young people today is the question, "What does the immediate future hold for young men and women of the present generation?"

Grave forebodings of things to come reverberate throughout the world. Conscription, war preparation, national defense, and ultimately, war, in all this young men mostly are affected. All these are ominous signs of the times in which we live.

If it were not for the fact that it is a presidential election year, and the Democrats will very likely have a harder struggle to stay in power than ever since the election of President Roosevelt, Wall Street bankers, through their control of senators and representatives, would have this country driving full speed ahead, into the war, to safeguard the millions upon millions of dollars bankers have invested in Great Britain, France, and other countries.

Foreign investors wouldn't hesitate a minute to send armies of young men from the ranks of the working class, to foreign lands to protect their invested millions. Human lives are a secondary consideration to their investments and the fat profits they draw therefrom. Therefore, it is up to you the people over whom the shadow of war hangs and fighting in the front line trenches threatens, to stop the war mongers clamoring for an army to send across the ocean.

DISCIPLINE NECESSARY FOR DEMOCRACY

As we watch the course of revolution in Europe, one principle of vital concern for those who believe in democracy stands out with unmistakable clearness. Democracy can exist and function effectively only when every individual understands and performs his functions and is disciplined in democratic ways of living.

Those citizens who do not take seriously their responsibility for knowing what is done by their representatives and for continuously expressing their convictions on changing issues are weak links in our democratic structure who afford opportunities to the people's representatives to use their offices for other than intended purpose.

Negligence of voters provides opportunity for the political boss with his machine, while universal discipline in the responsibilities of democracy provides the safeguards against practices that would take away our liberties.

The principle applies equally to our unions, which are intended to give us industrial justice and freedom. An effective, lasting union must be built of trade union members who know what a union should do and how it can do it. When the union delegates responsibility and authority to an executive or representatives, it should insist upon regular and adequate reports, to be discussed and passed upon by the membership.

The union must be in the hands of union members who understand its functions and services and are able and alert to detect and check misjudgment and misuse of power anywhere. It is easy to leave study of problems and decisions of politics to a few or to one executive, but that easy way leads to one-man power, whether benevolent despot or racketeer.

Democracy with its freedom and opportunity cannot be given you, but you can achieve and maintain it if you are willing to follow the discipline that leads to it. It is worth all that it requires of you.

American Federationist.

IT'S A GREAT SYSTEM

By JOHN PAINE

A New York librarian has compiled a prize-winning list of 61 books under the heading: "What Every Presidential Candidate Should Know." All that remains now is to get the candidates to read those 61 books before Tuesday, Nov. 5.

*
REQUIRED READING

The two volumes out of the 61 that we would most strongly recommend for Willkie are Franklin D. Roosevelt's "Public Papers and Addresses" and Russell's "Power."

F.D.R., we think, would be interested in Stanwood's "History of the Presidency."

*

More college students are extending their studies beyond the normal 4-year term, Pennsylvania State college reports.

It's a good way to postpone the commencement of unemployment.

*

CORPORAL PUNISHMENT
Instead of whamming at unruly children with paddles or peach tree switches, Georgia school principals serve a hot bowl of soup.

Pupils report that a good meal improves the teachers.

BRANCH NO. 1 JSF MEETING NOTES

CHICAGO—A check-up at the meeting last Friday on the work members of Branch No. 1, JSF, are doing to get the Socialist candidates, Thomas and Krueger, on the ballot in Illinois, revealed that up to the present time, the Branch has accounted for between 400 and 500 petition signatures, and has made a number of contributions to the campaign fund. The last one was a \$15 collection made at the Branch meeting.

Arrangements were completed for the picnic held last Sunday. Lengthy discussion followed the meeting, on the future course of our Federation, whether we will continue our present affiliation with the national Socialist Party, or become an independent group, working in close harmony with the Socialist Party but directing our energies and resources mainly toward safeguarding our Federation and its publications.

Voting on the issue by the JSF membership will get underway next month.

THE WAR UP TO DATE

Dropping Bombs on London; Urgent Appeals for American Destroyers; Bad News From Africa

By DONALD RAMSEY

Undoubtedly, real fighting has been going on along the British coast, but more particularly in the Channel, for the past weeks. It is impossible for anyone on this side of the Atlantic to figure out the result, because the British and German communiques do not agree in any important particular. True, the British admit that a number of big ships have been blown up. This is serious, but at the same time fleets of British merchant vessels appear to be reaching British ports.

It is noticeable, however, that British spokesmen are becoming more insistent that Uncle Sam turn over 50 or 60 of his destroyers, so they may be used as convoys. This plan has been discussed in Washington for weeks, but it has never been officially sanctioned by the White House.

Now it is reported that a majority of the President's cabinet favor the idea, but Senator David L. Walsh, of Massachusetts, chairman of the Senate Committee on Naval Affairs, registers opposition on the ground that it would be "an act of war."

The withdrawal of British troops from Shanghai and North China produced a ticklish situation. The Japs wished to "take over" at once, but Uncle Sam hurried Admiral Hart to the scene of action. Sumner Welles, Under Secretary of State, told Washington newspaper men everything would be straightened out harmoniously. Japs and Yanks have divided authority.

The Japs realize they have the advantage in the Orient at this moment, but they hesitate to strike. They fear they might find Uncle Sam and his powerful fleet on their backs.

No Food for Nazis' Victims

Herbert Hoover suggests extensive plans for feeding the hungry in Nazi-conquered territory. Britain flatly refused to permit the food to go through. "If Hitler makes proper use of the food available, no one need starve," says London. Britain cannot afford to approve any move which might strengthen her foe.

Not So Encouraging

If Britain can hold on, the United States may be able to supply from 1,300 to 1,400 airplanes a month "toward the end of 1941." That information was conveyed last week to Arthur B. Purvis, the Canadian chairman of the British Purchasing Commission, by William S. Knudsen, member of Uncle Sam's National Defense Advisory Commission.

Spain Registers a "Kick"

Spain protests against the British blockade; says it is "neutral" and that Britain has no right to interfere with its trade with the non-belligerent world. Here, again, Bri-

tain cannot afford to listen to protests; shipments to Spain might eventually reach the Nazis or the Italians. Besides, everyone knows that Spain, under the present regime, is anti-British.

Squeezing Greece

Italy is picking a quarrel with Greece; says it has been furnishing supplies to British warships and airplanes, and, in addition, has accepted a British guarantee of its independence. The Greeks stand pat—at least, for the present. If John Bull wins, they will be all right; if he loses, they will be "knocked off."

Link-Belt Company Stoker Factory Holds "Open House"

CHICAGO—Residents of Chicago and suburbs will have an opportunity during the next few weeks to visit one of Chicago's large manufacturing plants and see how the Link-Belt "Challenger" models are produced by mass production methods. Here the visitor will see the hundreds of special machines that are used to produce stoker parts at low cost . . . the stoker research laboratory where new stoker designs are tested out . . . the assembly department where the stokers are put together . . . and the display room and retail department where various sizes and models of Link-Belt stokers are on display.

Any one interested in the operation and manufacture of automatic coal stokers is invited to drop in at the Link-Belt plant, 17th St. at Western Ave., or call Canal 2400 for an appointment.

IDEALISM

A great dramatist one time said that he always reached the acme of happiness and contentment when he had a play in the formative state wherein he was getting acquainted with his creation and living with them in a world apart—an idealistic state into which the humdrum of the world could not enter to mar the growth.

Happy then, must be the fellow who holds high ideals in his heart of hearts, wherein he may live with them until they attain full growth, and thus give them to the world emblazoned in all their glory, like a set stage disclosed for the spectator in the rising or the first curtain. To know this satisfaction and happiness is to really live a full life—idealism being the product which the world welcomes with open arms, and never forgets the giver.—Frank F. Adamec in Painter and Decorator Magazine.

To write well is to think well, to feel well, and to render well; it is to possess at once intellect, soul, and taste.—Buffon.

OUT TO SMEAR ORGANIZED LABOR

REVIEWING THE NEWS

LABOR AND THE DRAFT

Here is how leaders of the AFL and CIO feel about the conscription legislation now pending in Congress. Lewis: "The Burke-Wadsworth conscription bill was launched by a group of New York corporation lawyers and other wealthy persons hardly notable for their interest in the welfare of the common people, and would establish the principle in this nation that the lives of our young men are less privileged than the profit rights of dollars."

Amplifying his statement that conscription would put profits of greedy corporations above the lives of American youth, Lewis further stated: "The same interests that thus strangle our national defense call loudly for the forcible conscription of our young men."

"They claim in one breath that no dollar will be turned to the defense of our nation without a fat and untaxed profit being assured, while almost at the same moment they call on our young men, most of them workers, to cast aside their liberty and sacrifice their ambitions, or suffer punishment as felons. It would be a terrible day in American history should our young men be forced to the draft while industry is free to lay down its ultimatums to the government."

At the same time he decried the "bold sabotage" of national defense by the refusal of big business to supply the country with armaments except under conditions guaranteeing immunity from taxation on soaring profits.

CIO'S REASONS FOR OPPOSITION

Briefly these are the reasons which have impelled the CIO to oppose the pending measures:

1. There is a better way to recruit a proper army for defense than conscription.
2. Voluntary enlistment under terms which have a real concern for the needs of the individual would quickly provide a suitable army. The period of enlistment should be shortened to one year. The pay should be raised at least to compare with that of the self-respecting workman. The right to return to private employment should be protected. Provision should be made for the continuation of social security protection during the period of such enlistment. Private debts should be either assumed or suspended. Officers' commissions should be more freely open to enlisted men so that an army career is open to men from the ranks. Under such circumstances the most effective and loyal kind of an army could be raised with much less costs to the nation than the enormous expenditures necessary for conscription by an aggressor nation.

The text of Green's statement follows:

"Developments which have taken place in the war situation in Europe have served to arouse feelings of apprehension among all classes of people and a consciousness of the need of the formation of a constructive, practical national defense policy. This state of mind is reflected in the action which Congress took when it appropriated large sums of money for the construction of naval vessels, airplanes, tanks and war materials. While public opinion showed its opposition to the involvement of our Nation in the European conflict it responded most favorably to the need for home defense and adequate preparation against any attempt of invasion by an aggressor nation."

"The American Federation of Labor has cooperated and will continue to cooperate with the Federal Government in the formation and execution of its preparedness plans. We have expounded a philosophy which proclaims that loyalty to labor unions presupposes loyalty to our Government. This is both primary and basic. Labor, as represented by the American Federation of Labor, will stand immovable in its defense of our Government, of our democratic institutions and of the blessings of liberty, freedom and justice, provided for in the Declaration of Independence and the Constitution of the United States."

PRINTERS WARN AGAINST "UNFAIR" MAGAZINES

CHICAGO — The Organization Committee of Chicago Printing Trades Unions has notified all state federations of labor and city central labor bodies that the two sports' magazines known as National Sportsman and Hunting & Fishing have been placed on the "We Don't Patronize List" by that organization.

The announcement states that National Sportsman, Inc., publishers of National Sportsman and Hunting & Fishing, has refused to remove its two publications from the notoriously nonunion printing firm of R. R. Donnelley & Sons Co.

AFL Backs Fight

The fight against these two magazines is a part of the nationwide anti-Donnelley campaign which has been endorsed by all state federations of labor, hundreds of city central labor bodies and local unions and by the American Federation of Labor itself.

NO MATERIALS

4. The production of equipment for an army has lagged far behind the enlisting into the military service.

Already there are more men available to the Army and the National Guard than can be equipped for

Trade-unionists interested in sports are requested to support the following sports magazines all of which are printed under union conditions: Field & Stream, 515 Madison Ave., New York; Sports Afield, Mt. Morris, Illinois; Outdoorsman, 386 South Fourth Street, Columbus, Ohio, and Outdoor Life, 353 Fourth Ave., New York.